

Keuze leidt tot belangenverstremgeling

De klacht houdt, samengevat, in, dat de AA partij gekozen heeft voor M (met verwaarlozing van zijn informatieplicht jegens bestuurder V) en betrokken is geweest bij de sterfhuisconstructie. Daarnaast wordt hem verweten een bedrag aan V gedeclareerd te hebben voor niet in haar opdracht verrichte werkzaamheden, een onjuiste draagkrachtberekening te hebben gemaakt en een onjuiste verklaring te hebben verstrekt. Zowel de RvT als het CBB concluderen, ondanks het verweer van de AA niet aan belangenverstremgeling te hebben willen doen, dat hij inderdaad de zijde van M gekozen heeft en herhaaldelijk te kennen heeft gegeven de belangen van M te laten prevaleren boven die van V. Het CBB zegt daarover: 'Daarmee heeft hij de belangen van klaagster en die van de vennootschap uit het oog verloren.'

Naar het oordeel van de RvT en het CBB had de AA M moeten waarschuwen dat het overhevelen van opdrachten en personeel de belangen van V schaadde. Het

niet optreden, maar ook het niet inzien dat het zijn plicht was om op te treden tegen het laakbare, voor V schadelijke gedrag wordt in strijd met artikel 5 GBAA (eer van de stand) geacht.

Dat de AA weliswaar de declaratie aan V crediteerde, maar vervolgens bij T BV indiende en daar ten laste van de rekening-courant van V liet brengen, werd hem (uiteraard) aangerekend.

Boemerang

Het verweer van de AA, dat hij de foutieve draagkrachtberekening vanwege onverenigbaarheid en onbekendheid met de materie zo had opgesteld, werkte vanzelfsprekend als een boemerang en leidde tot het oordeel dat hij aldus in strijd met artikel 11 GBAA (de vereiste deskundige grondslag voor een uiting) had gehandeld.

Omdat V haar klacht over de onjuiste verklaring niet voldoende kon onderbouwen voor de RvT werd die daar afgewezen en dus niet meer voorgelegd aan het CBB.

Wel meende de AA ook nog bij het CBB bezwaar te moeten maken tegen de door de RvT opgelegde sanctie van schriftelij-

ke berisping. Dat had hij beter kunnen laten. Het CBB zegt nu: 'dat de vastgestelde feiten ernstige overtredingen zijn van gedrags- en beroepsregels, begaan onder omstandigheden die een nauwgezette naleving van deze regels vergen, mede gezien de kwetsbare positie waarin klaagster verkeerde.'

Nooit partij kiezen, beter afscheid te nemen

Staande voor de keuze om eventueel de belangen te gaan dienen van één van de voorheen gezamenlijke meesters doet een accountant er verstandig aan om zich geheel terug te trekken. Wel kan hij overwegen om, nadat hij ervoor gezorgd heeft dat de andere partij van gelijkwaardige bijstand is voorzien, met (bij voorkeur schriftelijke) instemming van die ander (alsnog) voor een, voor hem aantrekkelijke partij verder te gaan. Daarbij moet hij wel oog blijven houden voor de gerechtvaardigde belangen van de andere partij! An

Paul Th Stoele RA, management consultant voor de accountancybranche te Rotterdam

Aangescherpt invorderingsbeleid

Belastingdienst wordt lastig(st)e crediteur

Ludwijn Jaeger

Halfjaarlijks worden de regels voor inningshandelingen door de ontvanger gewijzigd. De wijzigingen in de Leidraad Invordering 1990 (verder: Leidraad) van januari 2004 en januari 2005 hebben de mogelijkheid van een betalingsregeling voor zakelijke belastingsschulden verwaarloosbaar klein gemaakt. De kans op conflicten met de ontvanger is daarmee toegenomen.

AAN EEN VERZOEK om uitstel van betaling (verder: uitstel) kon de ontvanger al sinds jaar en dag voorwaarden verbinden, maar hij zag daar – zowel op grond van het voorgeschreven beleid,

als merkbaar in de praktijk – in het verleden niet al te snel aanleiding toe. Zowel bij niet (tijdige) betaling en een verzoek om een soepele betalingsregeling, als bij het indienen van een bezwaarschrift dat automatisch als een verzoek om uitstel werd aangemerkt, hield een ontvanger zich – zolang achterstanden niet toenamen en hij goed op de hoogte werd gehouden in de regel wel rustig. Ook prolongatie na prolongatie van gelegde beslagen waren aan de orde van de dag.

Aan die souplesse en dat automatisme is resolute een uiterst rigide einde gekomen.

Alleen uitstel bij 100% zekerheid

De ontvanger is geen kredietverstrekker en wenst ook niet (langer) als zodanig te worden gebruikt. Daarnaast zou een te soepel uitstelbeleid de concurrentieverhoudingen kunnen verstoren. Hoofregel is geworden dat voor liquiditeitsnood een beroep gedaan moet worden op de eigenlijke kredietverstrekkers, zoals de huisbankier. Voorts kan uitstel aan ondernemers nog slechts worden verleend onder de voorwaarde dat er voor 100% zekerheid wordt verstrekt. De zekerheid moet plaatsvinden in de vorm van een bankgarantie, een borgstelling, pand of hypotheek. Zeker-

heidsbeslag op roerende zaken behoort niet meer tot de mogelijkheden.

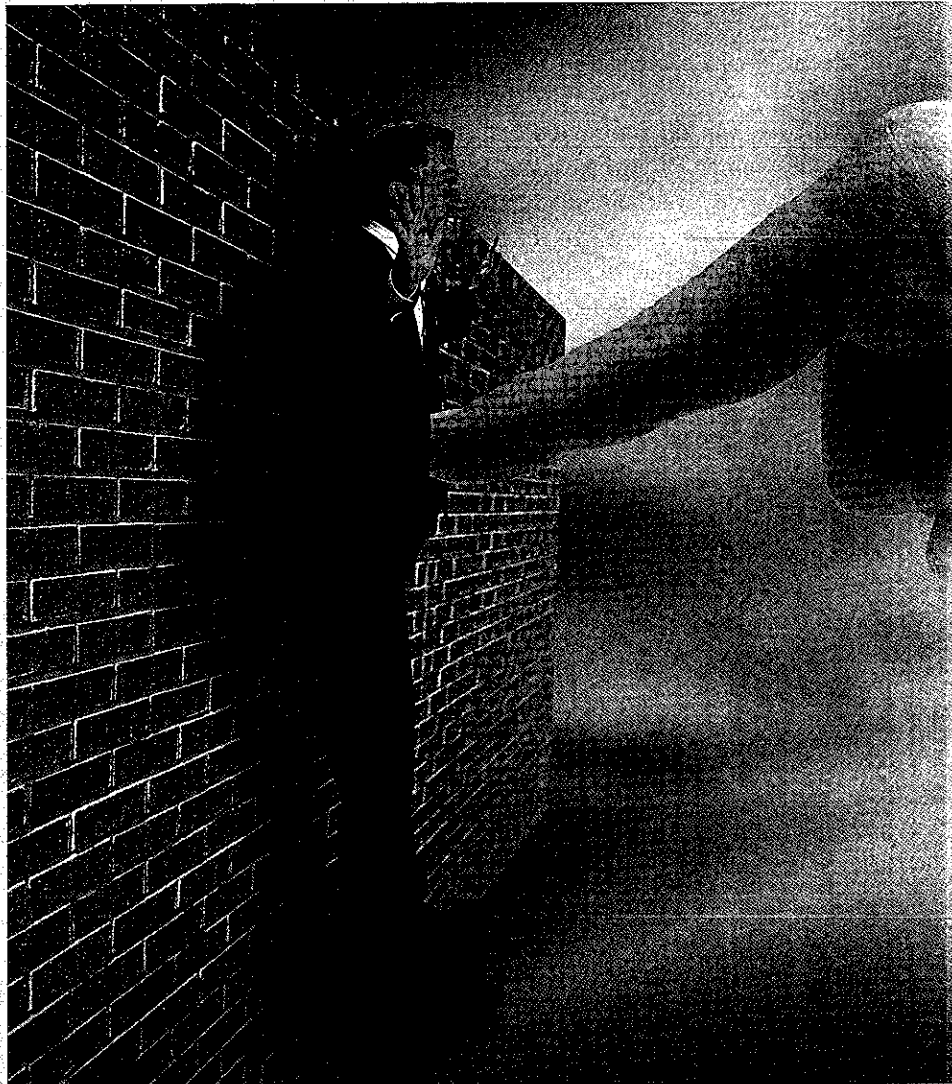
Bezwaar = tevens verzoek om uitstel

Tot 1 januari 2005 gold het beleid dat het indienen van een bezwaarschrift ambtshalve werd aangemerkt als een verzoek om uitstel (voor het volledige bedrag van de bestreden aanslag). Sinds die tijd geldt dit automatisme slechts indien in het bezwaarschrift een berekening wordt gegeven van het bestreden deel van de aanslag. Zo nodig zal de ontvanger bij het ontbreken van de voor zijn beoordeling noodzakelijke gegevens vragen om een aanvulling te verstrekken. Bij een afzonderlijk ingediend verzoek om uitstel, dan wel indien een duidelijke berekening van het bestreden deel in het bezwaarschrift is opgenomen, komt het verzoek slechts voor beoordeling in aanmerking indien het niet bestreden deel (tijdig) wordt betaald. In beginsel zal, zeker in de beroepsfase, de ontvanger aan het uitstel nadere voorwaarden verbinden, waaronder (eveneens) de eis van zekerheidsstelling.

Veel sneller dan vroeger zal een verzoek tot het treffen van een betalingsregeling en het verzoek om uitstel gedurende de geschillenbeslechting in bezwaar en eventueel (hoger) beroep, worden afgewezen. Zonder uitstel, als betaling niet tot de mogelijkheden behoort, rest de ontvanger slechts het treffen van executoriale maatregelen, dan wel het aanvragen van het faillissement. Een eenmaal gelegd beslag mag maximaal voor 4 maanden worden geprolongeerd, waarna daadwerkelijk verkoop plaats moet vinden.

Evenwichtig beleid?

Op zich genomen lijkt er weinig mis met de uitgangspunten van dit aangescherpte invorderingsbeleid. In de meeste gevallen is er immers geen uitstel nodig, en als dat al anders is, zal het veelal om een relatief korte periode gaan. Ook onder dit beleid, door het aan de praat houden van de ontvanger middels het benutten van de vele termijnen die de Leidraad rijk is, valt die wel te overbruggen.

Toch is er het nodige aan te merken op een al te rigide invorderingsbeleid:

- een te strikt beleid doet onvoldoende recht aan de positie én belangen van de Staat als reguliere crediteur;
- het beleid suggereert mogelijkheden die er niet zijn;
- het beleid belemmert de in de mensenrechtenverdragen gewaarborgde toegang tot het recht;
- te weinig ruimte voor praktische afspraken over de (wijze van) invordering met een ontvanger lokt (civiele) procedures uit.

De ontvanger als crediteur

De primaire taak van een ontvanger is er voor te zorgen dat op de minst tijdrovende en ingrijpende manier zoveel mogelijk belastingschulden daadwerkelijk worden geïnd. Daarbij ligt het overbruggen van kortere perioden van

liquiditeitscrisis en het voorkomen van escalatie, dan wel het accepteren van praktische oplossingen en deelbetalingen, in sommige gevallen voor de hand. Een ontvanger, die met al zijn machtsmiddelen en alle preferente rechten al niet in een ongunstige positie verkeert, wordt de mogelijkheid onthouden een afweging te maken die elke economisch denkende crediteur wel maakt: met welke opstelling krijg ik (het grootste gedeelte van) mijn vordering binnen? Het huidige beleid is daarmee niet alleen te rigide, maar doet ook onvoldoende recht aan de(z) praktijk en de vaardigheid (voorheen?) van ontvangers in het nastreven van die taak. Om tot een voor de ontvanger wenselijke oplossing te komen, dwingt het beleid ontvangers beslissingen uit de weg te gaan, domweg omdat de voorgeschreven mogelijkheden te beperkt zijn. Om welke

goede reden dan ook willens en wetens afwijken van de beleidsvoorwaarden wordt immers na Vinkenslag angstvallig vermeden.

Valse suggesties

Zelfs het commentaar in de Vakstudie-Nieuws onder de wijziging van de Leidraad van januari 2005 (V-N 2005/4.11) geeft aan dat de voorschriften rigide zijn en de contribuabelen de gevolgen van één van de meest ingrijpende wijzigingen van de afgelopen jaren wel zullen gaan bemerken. Ik meen dat door de combinatie van het verlangen dat een bankier aantoonbaar niet bereid is krediet te verstrekken, tezamen met de eisen die aan de te bieden zekerheid worden gesteld, ten onrechte nog de suggestie hoog wordt gehouden dat er voor ondernemers mogelijkheden over blijven om uitstel te krijgen. Als er im-

mers een borg, bankgarantie, een pand of hypotheek geboden kan worden die de vordering voor 100% dekt, zal in de regel een bank daarvoor ook wel krediet willen verstrekken. Dat de staatssecretaris zich kennelijk van deze holle frase in zijn beleid niet bewust is, toont hij in de beantwoording van de gestelde kamervraag op welke wijze hij in lastig vaarwater verkerende kleine ondernemers die zelf een verantwoorde regeling voor afbetaling voorstellen, tegemoet denkt te komen: 'De door (kleine) ondernemers voorgestelde betalingsregelingen zullen door de ontvanger worden aanvaard indien die voorgestelde betalingsregelingen voldoen aan de in de Leidraad Invordering 1990 aan een betalingsregeling gestelde eisen.'

Mijns inziens had de Staatssecretaris evengoed en wel zo oprecht kunnen antwoorden dat hij niet bereid is tot enige tegemoetkoming in welke zin dan ook.

Toegang tot het recht

Valt er vanuit juridisch perspectief met een stringent invorderingsbeleid bij een liquiditeitsprobleem nog te leven; met het verlangen van zekerheid bij een bestreden belastingschuld is dat anders. Indien wordt geconcludeerd dat er reden is om een aanzienlijke correctie aan te brengen en daarvoor na te heffen, dan wel na te vorderen, staat het niet verlenen van uitstel (bij het onvoldoende kunnen stellen van zekerheid voor de bestreden belastingschuld) en het dientengevolge snel nemen van (veelal dan toch onherroepelijke) invorderingsmaatregelen op gespannen voet met de eisen waaraan onze rechtsstaat ingevolge artikel 6 EVRM moet voldoen. Vrij verwoord komt de waarborg er op neer dat een overheid de burger de kans moet laten zijn geschil te beslechten voor een rechter en niet mag bewerkstelligen dat voordien de onderneming al ter ziele is, dan wel er onherstelbare schade is aangericht.

Dit geldt zeker in een stelsel waarbij diegene die de schuld vaststelt, zichzelf ook een executoriale titel verschaft (het dwangbevel), zonder dat daar ook maar een rechter aan te pas komt. Ver-

trouwen op de marginale toetsing door de ontvanger, is een waarborg die mij te gering is. Opmerkelijk hierbij is nog dat inning van een aanslag door bezwaar en beroep niet wordt geschorst, maar hoger beroep van een in eerste instantie door de rechter vernietigde aanslag wel schorsende werking heeft. Kennelijk vertrouwt de wetgever zijn inspecteurs meer in hun oordeel dan de rechters die de nieuwe belastingafdeling bij de rechtbanken zijn gaan bevolken.

Uitlokking van procedures

Het (te) stringente nieuwe beleid kan haast niet anders dan leiden tot veel gesteggel over invorderingskwesties. Biedt de ontvanger zelf, en zijn Directeur, geen oplossing, dan is de gang naar de (civiele) rechter de enige uitkomst. Door het aanhangig maken van een verzetsdagvaarding die van rechtswege schorsende werking heeft, wordt toch langduriger uitstel afgedwongen. Deze schorsende werking is in 1990 in de wet opgenomen om zo het evenwicht tussen de machtige overheid en de wat onmachtiger (kleine) ondernemer te herstellen. Deze strohalm zal vaker nodig zijn dan ooit.

Kortom, bij het instellen van bezwaar zal meer aandacht besteed moeten worden aan het ook daadwerkelijk verkrijgen van uitstel, er zal vaker met ontvangers gediscussieerd moeten worden over het verlenen daarvan en er zal sneller een noodzaak zijn om het oordeel van de rechter in te roepen om de al te scherpe consequenties van dit rigide beleid bij te vijlen. An

Mr. L. Jaeger is verbonden aan Jaeger Advocaten-belastingkundigen te Amsterdam.